

IV

(Πληροφορίες)

**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ
ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ**

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

**Επικαιροποιημένες Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την προώθηση της
συμμόρφωσης προς το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (ΔΑΔ)**

(2009/C 303/06)

I. ΣΚΟΠΟΣ

1. Σκοπός των κατευθυντηρίων γραμμών είναι να υποδείξουν τρόπους με τους οποίους η Ευρωπαϊκή Ένωση, τα όργανα και οι οργανισμοί της θα μπορέσουν να προωθήσουν τη συμμόρφωση με τους κανόνες του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου (ΔΑΔ). Υπογραμμίζουν τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης να προάγει τη συμμόρφωση αυτή κατά τρόπο εμφανή και συνεπή. Οι κατευθυντήριες γραμμές απευθύνονται σε όσους αναλαμβάνουν δράση στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο βαθμό που τα αναφερόμενα θέματα εμπίπτουν στην αρμοδιότητά τους. Συμπληρώνουν κατευθυντήριες γραμμές και άλλες κοινές θέσεις που έχουν ήδη θεσπισθεί στο πλαίσιο της ΕΕ σε σχέση με θέματα όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, τα βασανιστήρια και η προστασία του άμαχου πληθυσμού⁽¹⁾.
2. Οι κατευθυντήριες αυτές γραμμές είναι σύμφωνες με την προώθηση της ΕΕ και των κρατών μελών της στις αρχές του ΔΑΔ, και αφορούν το θέμα της συμμόρφωσης τρίτων κρατών με το ΔΑΔ, και, κατά περίπτωση, μη κρατικών φορέων οι οποίοι δρουν σε τρίτα κράτη. Ενώ η αυτή δέσμευση εκτείνεται σε μέτρα τα οποία λαμβάνονται από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της για να εξασφαλίσουν τη συμμόρφωση με το ΔΑΔ στις δικές τους ενέργειες, μεταξύ άλλων εκ μέρους των δικών τους δυνάμεων, τα μέτρα αυτά δεν καλύπτονται από τις παρούσες κατευθυντήριες γραμμές⁽²⁾.

⁽¹⁾ Βλ. κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σε θέματα διαλόγου περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων (εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 13 Δεκεμβρίου 2001, επικαιροποιήθηκαν στις 19 Ιανουαρίου 2009), κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την πολιτική της ΕΕ έναντι τρίτων χωρών όσον αφορά τα βασανιστήρια και άλλους τρόπους σκληρής, απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 9 Απριλίου 2001, επικαιροποιήθηκαν στις 29 Απριλίου 2008), κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ σχετικά με τα παιδιά και τις ένοπλες συγκρούσεις (εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 8 Δεκεμβρίου 2003, επικαιροποιήθηκαν στις 17 Ιουνίου 2008), κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ για την προαγωγή και την προστασία των δικαιωμάτων του παιδιού (εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 10 Δεκεμβρίου 2007), κατευθυντήριες γραμμές για τη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών και την καταπολέμηση των κάθε μορφής διακρίσεων έναντι αυτών (εγκρίθηκαν από το Συμβούλιο στις 8 Δεκεμβρίου 2008) και κοινή θέση 2003/444/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 16ης Ιουνίου 2003 για το Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο (ΕΕ L 150 της 18.6.2003, σ. 67).

⁽²⁾ Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ είναι συμβαλλόμενα μέρη των Συμβάσεων της Γενεύης και των πρόσθετων Πρωτοκόλλων τους και υπέχουν άρα την υποχρέωση να τηρούν τους κανόνες τους.

II. ΔΙΕΘΝΕΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (ΔΑΔ)

Εισαγωγή

3. Η Ευρωπαϊκή Ένωση εδράζεται στις αρχές της ελευθερίας, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και του κράτους δικαίου. Εδώ συμπεριλαμβάνεται ο στόχος της προώθησης της συμμόρφωσης με το ΔΑΔ.
4. Το Διεθνές Ανθρωπιστικό Δίκαιο (ΔΑΔ) — επίσης γνωστό ως το δίκαιο των ένοπλων συγκρούσεων ή το δίκαιο του πολέμου — έχει σκοπό να ανακουφίσει τις συνέπειες των ένοπλων συγκρούσεων με την προστασία εκείνων οι οποίοι δεν λαμβάνουν — ή δεν λαμβάνουν πλέον — μέρος στις συγκρούσεις και με τη ρύθμιση των μέσων και μεθόδων των εχθροπραξιών.
5. Τα κράτη υποχρεούνται να συμμορφώνονται με τους κανόνες του ΔΑΔ στους οποίους υπάγονται δυνάμει συνθηκών ή οι οποίοι αποτελούν μέρος του εθιμικού διεθνούς δικαίου. Οι κανόνες αυτοί μπορούν να ισχύουν και για μη κρατικούς φορείς. Επιπλέον, ο πόνος και η καταστροφή που προκαλούνται λόγω παραβιάσεων του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου καθιστούν δυσχερέστερη την εξεύρεση διακανονισμού μετά το πέρας των συγκρούσεων. Υπάρχει επομένως πέραν του πολιτικού, και ανθρωπιστικό ενδιαφέρον για τη βελτίωση της συμμόρφωσης με το ΔΑΔ παγκοσμίως.
6. Οι κανόνες του ΔΑΔ έχουν εξελιχθεί ως αποτέλεσμα της εξισορρόπησης στρατιωτικών αναγκών και ανθρωπιστικών επιταγών. Το ΔΑΔ περιέχει κανόνες σκοπός των οποίων είναι η προστασία προσώπων τα οποία δεν εμπλέκονται, ή δεν εμπλέκονται πλέον, άμεσα στις εχθροπραξίες — όπως ο άμαχος πληθυσμός, οι αιχμάλωτοι πολέμου και άλλοι κρατούμενοι, και οι τραυματίες και ασθενείς — καθώς και ο περιορισμός των μέσων και μεθόδων διεξαγωγής των πολεμικών επιχειρήσεων — συμπεριλαμβανομένων της τακτικής και του

Εξέλιξη και πηγές του ΔΑΔ

εξοπλισμού — προκειμένου να αποφεύγεται η άνευ λόγου πρόκληση πόνου και καταστροφών.

7. Όπως και άλλα τμήματα του διεθνούς δικαίου, το ΔΑΔ έχει δύο πηγές: διεθνείς συνθήκες (συμβάσεις) και εθιμικό διεθνές δίκαιο. Το εθιμικό διεθνές δίκαιο διαμορφώνεται βάσει της πρακτικής κρατών, την οποία τα κράτη παραδέχονται ως δεσμευτική. Οι δικαστικές αποφάσεις και τα συγγράμματα διακεκριμένων συγγραφέων αποτελούν επικουρικά μέσα πορισμού του δικαίου.
8. Οι κυριότερες Συμβάσεις ΔΑΔ απαριθμούνται στο Παράρτημα των κατευθυντηρίων γραμμών. Μεταξύ των σημαντικότερων είναι οι Κανονισμοί της Χάγης του 1907, οι τέσσερις Συμβάσεις της Γενεύης από το 1949 και τα Πρόσθετα Πρωτόκολλα τους του 1977. Οι κανονισμοί της Χάγης και οι περισσότερες των διατάξεων των Συμβάσεων της Γενεύης και των Πρόσθετων Πρωτοκόλλων του 1977 αναγνωρίζονται γενικά ως εθιμικό δίκαιο.

Πεδίο εφαρμογής

9. Το ΔΑΔ ισχύει για οιαδήποτε ένοπλη σύγκρουση, διεθνή και μη, ανεξαρτήτως της αιτίας της σύγκρουσης. Ισχύει επίσης για καταστάσεις κατοχής συνεπεία ένοπλης σύρραξης. Διαφορετικά έννομα καθεστώτα ισχύουν για τις διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις, οι οποίες λαμβάνουν χώρα μεταξύ κρατών, και για τις εσωτερικές ένοπλες συγκρούσεις, οι οποίες λαμβάνουν χώρα στο εσωτερικό ενός κράτους.
10. Το ερώτημα αν μία κατάσταση μπορεί να θεωρηθεί ένοπλη σύγκρουση και αν πρόκειται για διεθνή σύγκρουση ή όχι έχει μικτό χαρακτήρα, πραγματικό και νομικό, η δε απάντηση σε αυτό εξαρτάται από πλήθος παραγόντων. Για να καθορισθεί αν σε συγκεκριμένη κατάσταση πρόκειται για ένοπλη σύγκρουση, και άρα αν τυγχάνει εφαρμογής το διεθνές ανθρωπιστικό δίκαιο, απαιτείται η δέουσα νομική εκτίμηση μαζί με επαρκείς πληροφορίες για τη συγκεκριμένη περίπτωση.
11. Οι διατάξεις των συνθηκών για τις διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις είναι λεπτομερέστερες και εκτενέστερες. Οι μη διεθνείς ένοπλες συγκρούσεις υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 3 που υπάρχει σε όλες τις Συμβάσεις της Γενεύης και, εφόσον το οικείο κράτος είναι συμβαλλόμενο μέρος, στις διατάξεις του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου II του 1977. Οι κανόνες του εθιμικού διεθνούς δικαίου ισχύουν τόσο για τις διεθνείς όσο και για τις εσωτερικές ένοπλες συγκρούσεις, αλλά και πάλι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των δύο καθεστώτων.

Διεθνές Δίκαιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και ΔΑΔ

12. Είναι σημαντικό να διακρίνει κανείς μεταξύ του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Αποτελούν διακριτά σώματα δικαίου και ενώ πρωταρχικός σκοπός αμφοτέρων είναι η προστασία των ατόμων, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους. Ειδικότερα το ΔΑΔ τυγχάνει εφαρμογής σε καιρούς ένοπλων συγκρούσεων και κατοχής μετά από ένοπλη σύγκρουση. Αντιστρόφως, το δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ισχύει για όλα τα άτομα που υπάγονται στη δικαιοδοσία του οικείου κράτους εν καιρώ ειρήνης καθώς και εν καιρώ ένοπλης σύγκρουσης. Αυτό έχει ως

αποτέλεσμα ότι, καιτοι διακριτά, τα δύο σύνολα κανόνων ενδέχεται να ισχύουν αμφοτέρω σε συγκεκριμένη περίπτωση και άρα πρέπει ενίοτε να εξετάζεται η μεταξύ των σχέση. Ωστόσο, οι παρούσες κατευθυντήριες γραμμές δεν ασχολούνται με θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ατομική ευθύνη

13. Ορισμένες σοβαρές παραβιάσεις του ΔΑΔ ορίζονται ως εγκλήματα πολέμου. Εγκλήματα πολέμου είναι δυνατόν να συντρέχουν υπό τις αυτές συνθήκες με τη γενοκτονία και τα εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, τα τελευταία όμως αυτά, αντιθέτως προς τα εγκλήματα πολέμου, δεν συνδέονται με την ύπαρξη ένοπλης σύγκρουσης.
14. Τα άτομα φέρουν προσωπική ευθύνη για εγκλήματα πολέμου. Τα κράτη οφείλουν, σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο, να εξασφαλίζουν την προσαγωγή των εικαζομένων υπευθύνων ενώπιον των δικαστηρίων της πατρίδας των ή την παράδοσή τους για να δικασθούν ενώπιον των δικαστηρίων άλλου κράτους ή ενώπιον διεθνούς ποινικού δικαστηρίου, όπως το διεθνές Ποινικό Δικαστήριο⁽³⁾.

III. ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ

A. ΑΝΑΦΟΡΕΣ, ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΨΗ ΠΡΑΞΗΣ

15. Τα προβλεπόμενα στον παρόντα τίτλο μέτρα συμπεριλαμβάνουν τα εξής:
 - a) Προκειμένου να είναι αποτελεσματικά τα μέτρα, απαιτείται άμεσος εντοπισμός των περιπτώσεων πιθανής εφαρμογής του ΔΑΔ. Οι αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ενδεδειγμένων ομάδων εργασίας του Συμβουλίου, θα πρέπει να παρακολουθούν καταστάσεις στις περιοχές της δικαιοδοσίας τους στις οποίες θα μπορούσε να τύχει εφαρμογής το ΔΑΔ, στηριζόμενες, εφόσον απαραίτητο, σε συμβουλές σχετικά με το ΔΑΔ και τη δυνατότητα εφαρμογής του. Θα πρέπει να προσδιορίζουν και να προτείνουν τα κατάλληλα μέτρα κατά περίπτωση, με σκοπό την προώθηση της συμμόρφωσης με το ΔΑΔ σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές. Θα πρέπει να εξετάζεται, κατά περίπτωση, το ενδεχόμενο διεξαγωγής διαβουλεύσεων και ανταλλαγής πληροφοριών με καλά πληροφορημένους φορείς, όπως η Διεθνής Επιτροπή Ερυθρού Σταυρού ή άλλοι σχετικοί φορείς όπως ο ΟΗΕ και περιφερειακοί οργανισμοί. Θα πρέπει επίσης να εξετάζεται, κατά περίπτωση, η προσφυγή στις υπηρεσίες της Διεθνούς Ανθρωπιστικής Διερευνητικής Επιτροπής (IHFFC) η οποία έχει συσταθεί

⁽³⁾ Βλ. την κοινή θέση της Ένωσης για το ΔΠΔ (2003/444/ΚΕΠΠΑ) και το Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για το ΔΠΔ. Βλέπε περαιτέρω απόφαση της 13ης Ιουνίου 2002 (2002/494/ΔΕΥ) με την οποία το Συμβούλιο δημιούργησε ευρωπαϊκό δίκτυο σημείων επαφής όσον αφορά άτομα τα οποία ευθύνονται για γενοκτονία, εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας και εγκλήματα πολέμου, την απόφαση-πλαίσιο (2002/584/ΔΕΥ) για το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης και τις διαδικασίες παράδοσης μεταξύ κρατών μελών, την απόφαση της 8ης Μαΐου 2003 (2003/335/ΔΕΥ) όσον αφορά την έρευνα και δίωξη της γενοκτονίας, των εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας και των εγκλημάτων πολέμου, την απόφαση 2006/313/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου της 10ης Απριλίου 2006, σχετικά με τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου και της Ευρωπαϊκής Ένωσης περί συνεργασίας και συνδρομής, ΕΕ L 115, 28.4.2006, σ. 49.

δυνάμει του άρθρου 90 του Πρόσθετου Πρωτοκόλλου Ι των Συμβάσεων της Γενεύης του 1949, και η οποία μπορεί να συμβάλει στην προαγωγή του σεβασμού του ΔΑΔ μέσω της διερευνητικής της ικανότητας και του ρόλου της στον τομέα των καλών υπηρεσιών.

β) Οσάκις ενδείκνυται, οι αρχηγοί αποστολών της ΕΕ, και οι ενδεδειγμένοι εκπρόσωποι της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων Αρχηγών μη στρατιωτικών επιχειρήσεων της ΕΕ, Διοικητών Στρατιωτικών Επιχειρήσεων της ΕΕ και Ειδικών Εντεταλμένων της ΕΕ, θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν εκτίμηση της κατάστασης από απόψεις ΔΑΔ στις αναφορές τους για συγκεκριμένο κράτος ή σύγκρουση. Θα πρέπει να εξετάζονται με ιδιαίτερη προσοχή πληροφορίες για ενδεχόμενες σοβαρές παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Οσάκις είναι εφικτό, οι αναφορές αυτές θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνουν ανάλυση και προτάσεις για τη λήψη πιθανών μέτρων από την ΕΕ.

γ) Τα κατατοπιστικά έγγραφα για τις συνεδριάσεις της ΕΕ θα πρέπει να περιλαμβάνουν, κατά περίπτωση, ανάλυση σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής του ΔΑΔ και τα κράτη μέλη που συμμετέχουν σε αυτές τις συνεδριάσεις θα πρέπει επίσης να εξασφαλίζουν τη δυνατότητα παροχής συμβουλών όποτε απαιτείται για τυχόν ανακλύπτοντα ζητήματα ΔΑΔ. Όταν διαφαίνεται πιθανότητα να προκύψει ένσπλη σύγκρουση, πρέπει να ενημερώνεται σχετικά η ομάδα εργασίας του Συμβουλίου για το Διεθνές Δίκαιο (COJUR) μαζί με άλλες αρμόδιες ομάδες εργασίας. Εφόσον είναι σκόπιμο και εφικτό, η COJUR θα μπορούσε να αναλάβει να υποβάλει στις αρμόδιες υπηρεσίες της ΕΕ προτάσεις για την ανάληψη μελλοντικής δράσης εκ μέρους της ΕΕ.

B. ΜΕΣΑ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΔΙΑΘΕΤΕΙ Η ΕΕ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ

16. Η ΕΕ έχει διάφορα μέσα στη διάθεσή της. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

α) Πολιτικός διάλογος: το θέμα της συμμόρφωσης προς το ΔΑΔ θα πρέπει να διγεται στα πλαίσια διαλόγου με τρίτα κράτη εφόσον ενδείκνυται. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο συνεχιζόμενων ένοπλων συγκρούσεων στις οποίες έχουν αναφερθεί εκτεταμένες παραβιάσεις του ΔΑΔ. Ωστόσο η ΕΕ θα πρέπει επίσης, εν καιρώ ειρήνης, να καλεί όσα κράτη δεν το έχουν ακόμη πράξει να προσχωρήσουν σε, και να υλοποιήσουν πλήρως, σημαντικές πράξεις ΔΑΔ, όπως τα Πρόσθετα Πρωτόκολλα του 1977 και το Καταστατικό του ΔΠΔ. Η πλήρης υλοποίηση περιλαμβάνει τη θέσπιση τυχόν απαιτούμενων εκτελεστικών διατάξεων και την εκπαίδευση των οικείων υπαλλήλων σε θέματα ΔΑΔ.

β) Γενικές δημόσιες δηλώσεις: σε δημόσιες δηλώσεις επί θεμάτων που αφορούν το ΔΑΔ, η ΕΕ θα πρέπει, εφόσον σκόπιμο, να τονίζει την ανάγκη συμμόρφωσης προς το ΔΑΔ.

γ) Διαβήματα και/ή δημόσιες δηλώσεις για συγκεκριμένες συγκρούσεις: όταν αναφέρονται παραβιάσεις του ΔΑΔ η ΕΕ θα πρέπει να εξετάζει το ενδεχόμενο να προβαίνει σε διαβήματα και σε δημόσιες δηλώσεις, κατά περίπτωση, καταδικάζοντας τις πράξεις αυτές και ζητώντας από τα μέρη να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις των δυνάμει του ΔΑΔ και να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα για την αποτροπή περαιτέρω παραβιάσεων.

δ) Περιοριστικά μέτρα/κυρώσεις: Η χρήση περιοριστικών μέτρων (κυρώσεων) μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό μέσο προώθησης της συμμόρφωσης με το ΔΑΔ. Θα πρέπει επομένως να εξετάζεται η λήψη τέτοιων μέτρων κατά κρατών και μη κρατικών φορέων που εμπλέκονται στη σύγκρουση, καθώς και κατά ατόμων, όταν τα μέτρα αυτά είναι ενδεδειγμένα και σύμφωνα προς το διεθνές δίκαιο.

ε) Συνεργασία με άλλους διεθνείς φορείς: οσάκις ενδείκνυται, η ΕΕ θα πρέπει να συνεργάζεται με τον ΟΗΕ και άλλους αρμόδιους περιφερειακούς οργανισμούς για την προώθηση της συμμόρφωσης με το ΔΑΔ. Τα κράτη μέλη της ΕΕ θα πρέπει επίσης, οσάκις είναι σκόπιμο, να επιδιώκουν το σκοπό αυτό ως μέλη άλλων οργανισμών, συμπεριλαμβανομένων των Ηνωμένων Εθνών. Η Διεθνής Επιτροπή του Ερυθρού Σταυρού έχει από μακρού αναγνωρισμένο και καθιερωμένο βάσει συνθήκης ρόλο ως ουδέτερος, ανεξάρτητος ανθρωπιστικός οργανισμός, όσον αφορά την προώθηση της συμμόρφωσης με το ΔΑΔ.

στ) Επιχειρήσεις διαχείρισης κρίσεων: θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σημασία της πρόληψης και της καταστολής παραβιάσεων του ΔΑΔ εκ μέρους τρίτων μερών, οσάκις σκόπιμο, κατά τη σύνταξη των εντολών των επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων της ΕΕ. Ανάλογα με την περίπτωση, αυτό μπορεί να σημαίνει συλλογή πληροφοριών οι οποίες μπορεί να φανούν χρήσιμες στο ΔΠΔ⁽⁴⁾ ή σε άλλες έρευνες για εγκλήματα πολέμου.

ζ) Ατομική ευθύνη: Ενώ είναι καμιά φορά δύσκολο, μετά το πέρας της σύγκρουσης, να εξισορροπηθεί ο γενικός στόχος της εδραίωσης της ειρήνης με την ανάγκη καταπολέμησης της ατιμωρησίας, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να μεριμνά ώστε να τιμωρούνται πάντα τα εγκλήματα πολέμου. Για να παράγει αποτρεπτικό αποτέλεσμα κατά την ένσπλη σύγκρουση, η δίωξη των εγκλημάτων πολέμου πρέπει να είναι ορατή, και να διεξάγεται ει δυνατόν στο κράτος στο οποίο σημειώθηκαν οι παραβιάσεις. Η ΕΕ θα πρέπει επομένως να ενθαρρύνει τρίτα κράτη να θεσπίζουν εθνικές διατάξεις ποινικού δικαίου για την πρόβλεψη κυρώσεων για παραβιάσεις του ΔΑΔ. Η εκ μέρους της ΕΕ υποστήριξη του ΔΠΔ και των μέτρων για τη δίωξη εγκληματιών πολέμου θα πρέπει επίσης να θεωρείται υπ' αυτό το πρίσμα.

(4) Βλ. τη Συμφωνία συνεργασίας και συνδρομής μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου που αναφέρεται στην ως άνω υποσημείωση 3.

η) Εκπαίδευση: απαιτείται εκπαίδευση σε θέματα ΔΑΔ για να εξασφαλισθεί η συμμόρφωση με το ΔΑΔ κατά τη διάρκεια ένοπλων συγκρούσεων. Η σχετική εκπαίδευση δεν πρέπει να παραβλέπεται επίσης εν καιρώ ειρήνης. Αυτό ισχύει για το σύνολο του πληθυσμού, αν και θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή σε ομάδες κρίσιμης εν προκειμένω σημασίας όπως οι υπάλληλοι των αρχών επιβολής του νόμου. Η εκπαίδευση των στρατιωτικών συνεπάγεται πρόσθετες υποχρεώσεις. Η ΕΕ θα πρέπει να εξετάσει την παροχή ή τη χρηματοδότηση εκπαίδευσης σε θέματα διε-

θνούς ανθρωπιστικού δικαίου σε τρίτες χώρες, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο ευρύτερων προγραμμάτων για την προαγωγή του κράτους δικαίου.

θ) Εξαγωγή όπλων: Η κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου για τον καθορισμό κοινών κανόνων που διέπουν τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού⁽⁵⁾ προβλέπει ότι η συμμόρφωση της χώρας εισαγωγής με το ΔΑΔ θα πρέπει να εξετάζεται πριν από τη χορήγηση αδειών εξαγωγής σε αυτή τη χώρα.

⁽⁵⁾ Κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2008, για τον καθορισμό κοινών κανόνων που διέπουν τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού ΕΕ L 335, 13.12.2008, σ. 99. Αυτή η κοινή θέση αντικαθιστά τον κώδικα συμπεριφοράς της ΕΕ για τις εξαγωγές όπλων που θεσπίστηκε από το Συμβούλιο στις 8 Ιουνίου 1998.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΚΥΡΙΟΤΕΡΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

- Σύμβαση IV της Χάγης του 1907 για το σεβασμό των νόμων και εθίμων του πολέμου
- Παράρτημα της Σύμβασης: Κανονισμοί για το σεβασμό των νόμων και εθίμων του πολέμου
- Πρωτόκολλο του 1925 σχετικά με την απαγόρευση της χρήσης ασφυξιογόνων, δηλητηριωδών ή άλλων αερίων, και των πολεμικών επιχειρήσεων με βακτηριολογικά όπλα
- Σύμβασις της Γενεύης I του 1949 περί βελτιώσεως της τύχης των τραυματιών και των ασθενών εις τας εν εκστρατεία ενόπλους δυνάμεις
- Σύμβασις της Γενεύης II του 1949 περί βελτιώσεως της τύχης των τραυματιών, ασθενών και ναυαγών των κατά θάλασσαν ενόπλων δυνάμεων
- Σύμβασις της Γενεύης III του 1949 περί μεταχειρίσεως των αιχμαλώτων πολέμου
- Σύμβασις της Γενεύης IV του 1949 περί προστασίας των πολιτών εν καιρώ πολέμου
- Πρόσθετο πρωτόκολλο της Γενεύης I του 1977 στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 που αναφέρεται στην προστασία των θυμάτων των διεθνών ενόπλων συγκρούσεων
- Πρόσθετο πρωτόκολλο της Γενεύης II του 1977 στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949 που αναφέρεται στην προστασία των θυμάτων των μη διεθνών ενόπλων συρράξεων
- Σύμβαση της Χάγης του 1954 για την προστασία της πολιτιστικής περιουσίας σε περίπτωση ένοπλης σύγκρουσης
- Κανονισμοί εκτέλεσης της σύμβασης για την προστασία της πολιτιστικής περιουσίας σε περίπτωση ένοπλης σύγκρουσης
- Πρώτο πρωτόκολλο της Χάγης του 1954 για την προστασία της πολιτιστικής περιουσίας σε περίπτωση ένοπλης σύγκρουσης
- Δεύτερο πρωτόκολλο της Χάγης του 1999 για την προστασία της πολιτιστικής περιουσίας σε περίπτωση ένοπλης σύγκρουσης
- Σύμβαση του 1972 περί απαγορεύσεως της αναπτύξεως, παραγωγής και αποθήκευσεως βακτηριολογικών (βιολογικών) και τοξινικών όπλων και καταστροφής αυτών
- Σύμβαση του ΟΗΕ του 1980 σχετικά με την απαγόρευση ή τον περιορισμό χρήσης ορισμένων συμβατικών όπλων τα οποία μπορούν να θεωρηθούν ιδιαίζόντως βλαπτικά ή να δρουν αδιακρίτως
- Πρωτόκολλο I του 1980 για τα μη ανιχνεύσιμα θραύσματα
- Πρωτόκολλο II του 1980 για την απαγόρευση ή τον περιορισμό της χρήσης ναρκών, παγίδων και άλλων μηχανισμών
- Τροποποιημένο Πρωτόκολλο II του 1996 για την απαγόρευση ή τον περιορισμό της χρήσης ναρκών, παγίδων και άλλων μηχανισμών
- Πρωτόκολλο III του 1980 για την απαγόρευση ή τον περιορισμό της χρήσης εμπρηστικών Πολεμοφοδίων
- Πρωτόκολλο IV του 1995 για τα οπλικά συστήματα λέιζερ που προκαλούν τύφλωση
- Πρωτόκολλο V του 2003 για τους εκρηκτικούς μηχανισμούς που έχουν απομείνει μετά από πολέμους
- Σύμβαση του 1993 για την απαγόρευση της ανάπτυξης, αποθήκευσης, παραγωγής και χρήσης χημικών όπλων και την καταστροφή τους
- Σύμβαση της Οτάβα του 1997 για την απαγόρευση της χρήσης, αποθήκευσης, παραγωγής και μεταφοράς ναρκών κατά προσωπικού και για την καταστροφή τους

-
- Καταστατικό του 1993 του Διεθνούς Δικαστηρίου για τη δίωξη κατά των υπευθύνων για σοβαρές παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου που διαπράχθηκαν στο έδαφος της πρώην Γιουγκοσλαβίας από το 1991
 - Καταστατικό του 1994 του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για τη δίωξη κατά των υπευθύνων για γενοκτονία και άλλες σοβαρές παραβιάσεις του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου που διαπράχθηκαν στο έδαφος της Ρουάντα και κατά πολιτών της Ρουάντα που ευθύνονται για γενοκτονία και άλλες ανάλογες παραβιάσεις που διαπράχθηκαν στο έδαφος γειτονικών κρατών μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 1994 και 31ης Δεκεμβρίου 1994
 - Καταστατικό της Ρώμης του 1998 του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου
 - Πρόσθετο Πρωτόκολλο του 2005 στις Συμβάσεις της Γενεύης της 12ης Αυγούστου 1949, και σχετικά με την υιοθέτηση ενός πρόσθετου διακριτικού εμβλήματος (Πρωτόκολλο III)
 - Σύμβαση του 2008 σχετικά με τα πυρομαχικά διασποράς
-